

S:t Knuts Gille i Tallinn

Tallinn är Estlands största stad och huvudstad med över 400 000 invånare. Knutsgillet i Tallinn i Estland lades först ner 1918 för att sedan återuppstå 1921 och läggas ner igen 1944, samma år som vårt Gille återuppväcktes.

Kontakterna mellan Estland och de nordiska länderna går långt tillbaka i tiden och både krig och köpenskap är belagda från 1000-talet. 1219 erövrade Danmark Tallinn. Tyska orden tog över 1346. Estland införlivades med Sverige 1561 och mellan 1710 och 1919 tillhörde Estland Ryssland. Det var ett eget land 1919–1940, en delrepublik i Sovjetunionen 1954–1991 och från 1991 på nytt ett eget självständigt land. Under en stor del av denna tid har det funnits ett Knutsgille i Tallinn.

Knutsgillet har tillkommit i samband med att staden Tallinn upprättades, d.v.s. en bit in på 1200-talet. Ett Gilllesskrå för Knutsgillet finns bevarat från tiden omkring år 1300 liksom en gillesstamp från 1325. Året därpå 1326 tillkom ett Gillshus. Från 1300-talet finns också ett antal köpebrev med anknytning till Knutsgillet.

Under 1300-talet tillkom ett nytt Gille, det så kallade Stora Gillet i vilket bara de rikaste köpmännen bland den tyska befolkningen hade rätt att ingå. Knutsgillet var det andra i ordningen och Olaigillet intog den tredje platsen. Det innebar att medlemmarna också fördelades mellan Gillena efter viss rang och ställning. Det är uppenbart att Knutsgillet hade en stark ställning i Tallinn under 1300- och 1400-talen.

Papegoyeskjutning ägde rum från 1300-talet till senare hälften av 1500-talet. Den ingick i borgerskapets vapenövningar och det är därför som man använde armborst. Papegoyeskjutningen avslutades med en bal. Då var Fågelkungen den ende som fick dansa med "den vackra ungmö som utsetts till hans drottning". Liksom övriga Knutsgillen var Tallingillet ett handels- och hantverkargille med social funktion, också som ett sällskapsgille, med stor betydelse för staden och dess invånare.

Det bevarade arkivmaterialet visar att Gillet även efter reformationen haft sina givna funktioner som handelsgille, sällskapsgille sociala funktioner, likbärlag, bildnings-insatser och skyttegille. Svensktiden som började 1561 beskrivs som en lyckosam tid för Gillet. Gillet kom att få en större omfattning genom att Olaigillet upplöstes och dess medlemmar och tillgångar tillfördes Knutsgillet. Detta skedde 1697 då Olaigillet hus och arkiv brann ner. Vid slutet av svenskperioden hade Knutsgillet lyckats skaffa sig ett betydande inflytande i stadens styrande organ.

Den ryska perioden inleddes med att Knutsgillet privilegier, rättigheter och egendomsinnehav godkändes i kapitulationsakten 1710 till Ryssland. Med Katarina II inleddes en mot de förefintliga Gillena aggressiv period. År 1877 infördes den ryska stadsordningen. Knutsgillet förlorade då alla sina rättigheter och utestängdes från stadsförvaltningen. Därmed var man tillbaka där man började som en privat förening. Revolutionsåret 1918 upphörde Knutsgillet i Reval/Tallin. Dess egendom överfördes till staden. Under den tyska ockupationen av Estland 1941 levde Gillet tillfälligt upp men med den sovjetiska ockupationen 1944 upphörde Knutsgillet i Tallinn definitivt. Trots att mycket ändrades under

århundradenas lopp kom Tallinngillet att fungera oavbrutet från 1200-talet till 1900-talets första hälft, alltså inte mindre än nästan 700 år. För Tallinnborna har det under denna långa period haft en viktig funktion att fylla.

Ålderman Lennart Söderberg framför Gildeshuset för S:t Knuts Gille i Tallinn den 23 augusti 2010

På flaggan står Kanuti Gildi Saal